

זה בנינו ואלמדה

אצורות דעת, נטפי חיוק ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

החגים חלפו, ואנו אנה אנו באים?

כיצד נמשיך את ההשפעות של 'אתה בחרתנו' ל'אתה הוננתנו'?

שמחשבתו של אדם להיות במקום אחר, מחשיבה אותו כאילו נמצא באותו מקום, כמו כן מחשבתו והשתוקקותו לבו להיות בזמן אחר, מחשיבה אותו כאילו נמצא באותו זמן. כי הזמן והמקום הם שניהם צמצומים שנעשו עם בריאת העולם, אך הרוחני הוא למעלה מהם.

גל שנתרש ובו ארבעים סאה

אמנם כן, הזמן מועיל לו לאדם לטהרו ולזכור אע"פ שאינו משקיע את עצמו בו בכל מוחו ולבו, והרי הזמן דומה לגל שנתלש ובו ארבעים סאה שמטהר את האדם והכלים ללא מחשבה תחילה כדאיתא במשנה (מקוואות פ"ה מ"ו), אף הזמן בא על האדם בפתע פתאום מבלי להתחשב במה שהאדם עוסק כעת באלף עניינים אחרים, ומטהרו בעל כרחו. ויחד עם זאת הודיעה לנו התורה שגם כאשר אין הזמן גרמא, יוכל האדם להפיל את עצמו על ידי השתוקקותו אל תוך הזמנים המיוחסים, כגון זמני התשובה והיראה, השמחה והאהבה, ועל ידי כן לזכות לאורם כאילו הגיעו זמנים אלו לעולם.

גענועי הצדיק ליוה"כ

כך איתא בספ"ק "בית אהרן" (פרשת אהר"י): אדוני אבי מורי ורבי (הרה"ק רבי אשר מסטאלין) צוקל"ה כשהיה קורא בשבת זה פרשת יום הכיפורים, היה לו געגועים גדולים על יום הכיפורים כמעט עד כלות הנפש, והיה אומר משל כשרוקחים מרקחת קודם גישואין בשביל הגישואין טועמים מן המרקחת גם בשעה ההיא.

הן ודאי שלא לקיטל הלבן או לניגון המיוחד של טעמי המקרא התנגעגעי הצדיק, כי הללו רק לבוש גשמי הם. אלא ודאי שהתנגעגעי לאותו אור גדול המאיר ביוה"כ ונמצא בכל עת, ועל ידי געגועו זכה להשיג אותו אור!

כך זמן שהנר דולק אפשר לתקן!

אמור מעתה: בעניינים רוחניים המושג מעוות לא יוכל לתקון אינו מוחלט, והרי תראה שאפילו על מה שכתוב עליו בזה"ק שאין עליו תשובה, גילו הצדיקים שאין הדברים כפשוטן ובוודאי אפשר לשוב גם עליו

סיבובים שיעקב אבינו יעבור על מקום המקדש ולא ירגיש מאומה ושוב כשנתן דעתו לחזור קפץ הר המוריה לקראתו. ובוה פעל לדורות שאפילו כשכבר חלפו הימים הקדושים אלא שנותן דעתו לחזור אליהם, השי"ת שולח לו גם כן אורות אלו להאיר לו מחשכו.

ההשתוקקות מתגברת על הצמצום!

לימדנו בעל ערוגת הבושם יסוד גדול בתורה, שעל-ידי ההשתוקקות שיש לו לאדם לחזור אל זמן מסוים או אל מקום מסוים שהאיר בו אור גדול, הוא זוכה להתגבר על הצמצום שנקרא זמן או מקום ומרגיש מאותו האור.

וביאר הדבר כי באמת האורות השונים המאירים בראש השנה וביום הכיפורים ובסוכות ובשאר מועדי השנה, הם אורות הקיימים בכל עת בעולמות העליונים כי האורות הרוחניים למעלה מכל הצמצומים הם, וכפי שמסופר על הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א שפעם מצא את החסידים במוצאי שמחת תורה בדכאות הלב על יציאת החג, אמר להם: "מדוע נפלו פניכם, הלא א-ל אחד הוא הן זה שאומרים לו 'אתה בחרתנו' והן זה שאומרים לו 'אתה הוננתנו'. אלא שכאן בזה העולם הם מתגלים רק בזמנים מסוימים או במקומות מסוימים" (ראה 'שו"ע הרב' אור"ח מהדורה תניינא סי' א ס"ח), ולכן כאשר האדם משתוקק להארה מסוימת אף שהוא נמצא בלילי טבת הארוכים, עצם ההשתוקקות גורמת להמשיך עליו הארה זו.

במקום מחשבתו של אדם - שם הוא!

ודבר זה מיוסד על דברי הבעש"ט הק', שבמקום שמחשבתו של אדם נמצאת, שם הוא. וכבר הביא לזה ראיה הגה"ק האבני נר' מסאסוב ז"ע מדברי המשנה (עירובין מט, ב): 'מי שבא בדרך וחשכה לו, והיה מכיר אילן או גדר, ואמר... שבייתי בעיקרו, מהלך ממקום רגליו ועד עיקרו אלפיים אמה, ומעיקרו ועד ביתו אלפיים אמה'.

הראית לדעת שבגלל שחשב לשבות בעיקרו של אילן, נחשב לו כאילו שבת שם אע"פ שלא היה שם בפועל, עד שמשנתה דינו להלכה למעשה. וכפי

הנה יתכן האדם אשר הגיעו עדי הימים הקדושים האלו, אך לפעמים קורה שאינו שם על לב להתעורר בהתעוררות אמיתית, ושוב כשבאה נעילת החג חושב מחשבות וחשבון הנפש איך חלפו ועברו ימים מקדושים כאלה ולא פעל בהם מאומה ולא התעוררות כדבעי למעבד, ומה לו לעשות כיון שהימים כבר חלפו עברו ואי אפשר להשיב הזמן שכבר חלף והלך לו... והוא אנה הוא בא?!

נותן דעתו לחזור עליהם

הנה כאן המקום להביא את דברי בעל 'ערוגת הבושם' בענין מה יעשה האדם שמרגיש שלא ניצל את ימי השמחה כראוי והרי הוא בבחינת מעוות לא יוכל לתקן ח"ו.

ואלו דברי בעל 'ערוגת הבושם': אצל יעקב אבינו ע"ה נאמר "ויפגע במקום", ופירש רש"י שהלך עד חרן, וכשהגיע לחרן אמר: אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא התפללתי שם?! נתן דעתו לחזור ובא הר המוריה לקראתו. ובאמת יש לתמוה היתכן שיעקב אבינו לא נתן דעתו מתחילה להתעכב במקום שהתפללו האבות הקדושים עד שהוצרך אחר כך ליתן דעתו ולחזור?! וגם יש לשאול למה לו הנס שייצא הר המוריה לקראתו ומה היה חסר אם היה טורח ללכת עד לשם?

אך התשובה היא שכל מעשי האבות הם סימן לבנים, כי הנה הבורא כל עולמים יתברך שמו מאיר באור פני מלך חיים ביום ראש השנה באור היראה וממנו יוכל האדם לשאוב יראת שמים על כל ימות השנה, ושוב בעשרת ימי תשובה באור התשובה, ובפרט ביום הקדוש יום הכיפורים, ושוב בימי הסוכות זמן שמחתנו השי"ת מאיר לבות עמו ישראל באור השמחה, ממנו יוכל האדם ליקח לנפשו שמחה אמיתית לשמוח בעבודת השי"ת ובתורה ובמעשים טובים כל ימות השנה.

והנה השי"ת צופה ומביט עד סוף כל הדורות ראה דור אחרון דור עני ואביון שיתכן שלא נרגיש במאומה, ע"כ מעשה אבות סימן לבנים, שעל כן סיבב השי"ת

בתשובה. ואם בסוד מרע כך הוא, כל שכן בעשה טוב. אמנם מצד הזמן שיש בו כדי להקל על מלאכת האדם יתכן שיופסד מן האדם שלא השכיל לנצל כראוי, אבל מצד האור הגלום באותו זמן, הלא תמיד יוכל לשוב אליו על-ידי מחשבתו ולבו.

יעקב אבינו ע"ה מתוך שידע שמקום כזה שהתפללו בו אבותיו ספוג בקדושה ויש בו כדי להועיל לתפילותיו לפלס דרך בין כל המקטרגים ולעלות עד כסא הכבוד, נכמר לבו בקרבו על שלא ניצלו כראוי. כיון שכן, התחיל מיד להשתוקק לשוב לאותו מקום ולשאת בו תפילה, וכיון שגברה השתוקקותו מיד יצא המקום לקראתו.

כעין זה עומד האדם בתחילת שנת תשפ"ג ולבו עליו דווי. הן יודע הוא שכדי להכנס אל השנה החדשה הוא זקוק לדוגמא לעבודת יום הושענא רבא (דבר זה מוכרח, כי אלמלא כך לא היה הקב"ה קובע יום זה בשנה), ומה יעשה ועבודת הושענא רבא שלו בהאי שתא לא פנים היו לה ואף לא צורה... הנה השתוקקותו לעבודה זו ורצונו לחזור אליה, היא הגורמת שעבודת היום הזה תבוא לקראתו ותאיר את נשמתו הגם שכבר שקעה שמש וכבר פנה יום. יסיר אפוא האדם לזמן קט את בגדי חומריותו, ילמד מפי ספרים על קדושת יום הושענא רבא ועבודתה, ובוודאי יאיר אורו את נשמתו.

השלמה לימים הקדושים

ובאמת יסודו זה של בעל ערוגות הבושם נמצא בארוכה בתורותיו של הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א וממשיכי דרכו היו חוזרים עליו תדיר בכל עת מצוא. והנה חלק אחד מלשונו הקדוש: "שמעתי מאדוני אבי (הרה"ק רבי יהושע) שאמר בשם אביו (השר שלום) בשם הבעש"ט הקדוש שכל ימי השנה הם רק השלמה לימים הקדושים, והיינו שכל יום מימי השנה יש בו קדושת המועדים, וכשמסייע השל"ת לאדם והוא מקדש עצמו בחגים ובמועדים, הוא יכול להרגיש בכל יום מקדושת הימים.

כך נהגו צדיקי בית בעלזא לומר לחוסים בצלם שכל ימות השנה השלמה הם לימים הנוראים. וכן אמרו בשם הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א שלילות החורף יש בהם מקדושת חוה"מ ונמשכת עד הפסח. וכוונת דבריהם הקדושים, שהגם שאת המצוות המעשיות יש לקיים כל אחת בזמנו, הארת קדושתן נמשכת כל השנה. והלא מסיבה זו היה הרה"ק מראפשיץ זיע"א נוהג ללמוד מסכת סוכה בכל יום מימות השנה, כדי להמשיך על עצמו הארת הסוכה במשך כל השנה כולה.

התורה אינה מצומצמת!

התבוננו וראו כי זרע קודש בני א-ל חי אינם יכולים בשום אופן לשקוט על שמריהם, אלא תמיד מוכרחים הם לחיות חיים של חיות. ולפיכך יתרבו מיום ליום היהודים הנוסעים על קברות הצדיקים ומצטרפים לשבתות מאוחדות באתרא קדישא מירון ובשאר מקומות. כך היא המציאות האמיתית, נשמת

היהודי משתוקקת תמיד לקבלת חיות. אכן לתורה הקדושה יש את הפתרון לזה.

וכי התורה מצומצמת כך שרק אם היה לו לאדם שנה נעימה יוכל לרקוד עמה?! אדרבא, דייקא משום האנו רוקדים עמה, מפני שאינה מצומצמת כלל. היא מתלווית אל היהודי בכל מקום ובאו, גם כשהוא נמצא בבית החולים וגם כשהוא טרוד בענין מסוים של כיבוד אב ואם. אם יאמר לך אדם שלא היה לו שמחת תורה מפני שהיה טרוד מחמת חולה שהיה שרוי בתוך ביתו, תבין מזה שלא למד את דברי ה"תפארת שלמה". והעצה שתייעץ לו היא להשלים עכשיו את השמחת תורה כדברי בעל "ערוגת הבושם". יגיביר אפוא את התשוקה בלבו לשמוח בשמחת התורה, ואז יטול חומש בידו ויערוך הקפות משל היה נמצא בבית הכנסת הגדול.

וכנזכר לעיל, אין זה סתירה עם העובדה שהאדם זקוק לזמן מקום ונפש, כי כמו שאין האדם יכול לומר שאינו זקוק לשבתות ומועדים אחרי שהוא יכול להשיג את אורם גם בשאר ימות השנה, כך אינו יכול לומר שאינו זקוק למקומות מסוימים ולמצבי נפש מסוימים. וסיבת הדבר, כי האדם זקוק בהכרח לכמה וכמה גלים הנתלשים כדי לעדן את נפשו ולטהר את נשמתו, אך מכל מקום, גם כשעוברים

הזמנים המיוחדים, אל לו להשאירם במקומם, אלא גם בשאר הימים ישתוקק אליהם, יתבונן בהם ויעבוד את עבודתם ואז יראה שינויים עצומים לטובה כפי שגראה בעליל!

אגרת אהבה בכל עת!

ובספר 'אגרות שומרי אמונים' (אגרת 5) כתב שעדיין מונח בזכרונו מה שהיה הרה"ק רבי ישכר דוב זיע"א אומר תדיר שכל יום כלול מכל המועדים, אלא שצריך לזכות להרגיש את הארת המועדים בשאר ימות השנה, וכדברי בעל ערוגות הבושם הדרך לזה היא על-ידי ההשתוקקות.

משל למה הדבר דומה, למי שהיה מרוחק מאביו ולא שמע ממנו מאומה זמן רב. יום אחד קיבל אגרת מאביו ובו התבטא אליו אביו בכל מיני לשון של חיבה וכתב לו עד כמה הוא מתגעגע אליו ומבקש לראותו. אגרת זו שימחה את לב הבן והחביאה במקום המשומר כדי שבכל עת שירגיש בדד בלבו יציאנה ויקראנה...

והנמשל: בימות החג הקב"ה שולח לנו אגרת והאהבה מתעוררת בינינו באמרנו אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורציית בנו... אכן גם כי עברו ימות החג, עדיין אנו יכולים להוציא את האגרת ממחבואה ובכך לזכות להארת החג ולשמח את לבנו!

להרגיש זיו אורו של שמחת תורה באמצע החורף... כיצד?

והנה יסוד זה המבואר בארוכה, כבר כתוב להדיא בספה"ק "תפארת שלמה" בביאור ענין שמחת תורה, וזה לשון קדשו: "ומפני מה נקרא שמו 'שמחת תורה', מפני כי החודש הזה הוא ירח האיתנים דתקיפו במצוות, כי רבים המה המצוות שנעשים בו שופר וצום העשור ולולב ומיניו וישיבת סוכה. ולאחר כי עברו הימים האלה אם ירצה האדם לקיים מצות האלו אינו מועיל בזה כלום, ואם כן כל אדם יפול בדעתו כי חלף ועבר ממנו נועם המצוות היקרים האלה. בזה מורה לנו ביום שמחת התורה כי התורה הוא למעלה מן הזמן. כי בכל המועדים אנו אומרים 'מקדש ישראל והזמנים' כי בני ישראל הם המקדשים הזמנים ומועדים. אבל התורה היא נצחית ותמיד בכל עת ועונה אשר הוא לומד בהלכות שופר ולולב הוא חשוב בעיני הבורא כאלו עשה המצוה בפועל ממש... לזאת נכון הדבר לקרוא שמו 'שמחת תורה' כי אין לנו שיעור רק התורה הזאת והיא כלולה מכל המצוות!"

נה כי כן, אורותיהם של כל המועדים נמצאים בכל השנה, אלא שבכל השנה צריך להתקשר אליהם היטב כדי להשיגם. הלא תראו שרבים המה בני האדם שמתעוררים בתשובה באמצע השנה ומשנים בעבור כך את דרכם לטובה, מי בהיותו בל"ג בעומר במירון, מי בשמעו דיבורי קודש מן הצדיק ומי בהיותו על ציונו של הרה"ק מליזענסק זיע"א וכן הלאה. ומה זה אם לא אורו של יוה"כ אשר אותן נשמות זכו להשיג באותם מקומות הגם באמצע השנה?

טלו לכם דוגמא ממה שאמרו הצדיקים על יום הסתלקות הרה"ק מרוז'ין זיע"א שעיצומו של יום מכפר, או מה שכבר הקדימו אותם חז"ל באמרם שמיתת צדיקים מכפרת. הלא בוודאי שקלו אלו כמו אלו את דבריהם בפלס ולא היו אומרים אותם אם לא שכך הוא האמת, כי אורו של יוה"כ אינו מוגבל בזמן ויכול להתעורר גם באמצע השנה.

כשהאדם חוזר ליוה"כ באמצע השנה על-ידי שחושב עליו ומתבונן בו ומשתוקק אליו בלבו, הרי הוא עוסק אז בפרשת יוה"כ וממילא הוא מתעורר בתשובה, וכי הרגש בעלמא הוא מרגיש אז?! לא! נשמתו מרגישה אז את זיו אורו של יוה"כ. כעין זה כשהאדם מרקד ומזמר בשמחת סיום מסכת או בהכנסת ספר תורה ולבו מתמלא שמחה עד שהיא עולה על גדותיה, וכי שמחה בעלמא הוא מרגיש אז?! לא! נשמתו מרגישה אז את זיו אורו של שמחת תורה!

שכן בחודש תשרי הקב"ה מודיע לישראל שיש לו מתנות טובות לרוב עבורם והלא הם כמסות עמו חתומות באוצרותיו, אך כל שיבואו ויכינו את עצמם כדבעי, יוכלו לקבלן אף באמצע השנה! זהו המסר עמו אנו יוצאים מהימים המקודשים האלו ללילי טבת ושבת הארוכים!

התבוננות

כתב בספה"ק 'בית אהרן' שמן הימים האלה נשארים רשמים, רושם של יראה, רושם

של אהבה ורושם של שמחה.

ומהו טיבם של רשמים אלו? רשמים אלו דומים לניצוצות קטנים שכיון שמוסיפים עליהם צמר גפן, מיד הם גדלקים ונהפכים למדורת אש. אף המה כיון שבא האדם באמצע השנה ומוסיף עליהם מעט חמימות של השתוקקות הלב, מיד הם גדלקים ומאירים את נשמתו! חזו וראו!

העולם – הסתר אחד גדול! בראשית ברא – יסוד האמונה והביטחון!

שנבין ונכיר שאף הם נעשים על ידו יתברך, כי הוא לבדו מנהיג לכל הברואים עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

ולדוגמא: רצה האדם בכל נפשו ומאודו להספיק את האוטובוס. הוא עשה ככל אשר לאל ידו; הזדרז ובא אל התחנה בזמן המיועד, והנה נודע לו שהפעם האוטובוס הקדים לבוא, או לא יבוא בכלל מאיזו סיבה שתהיה. תחת אשר יאשים את כל המי ומי שגרמו לו לאחר לבוא למחוז חפצו, יזכור שהקב"ה סיבב זאת בהשגחתו עליו. וכן אם נפגש עם חברו וגילה שיש לחבירו חילוקי דעות עמו ואפשר שיש לו אפילו תביעה ממונית עליו, יזכור שהקב"ה הוא זה שעורר את רעיונו של חברו על כך. וכן הלאה על זה הדרך.

**והנה נודע
לו שהפעם
האוטובוס הקדים
לבוא, או לא יבוא
בכלל מאיזו סיבה
שתהיה...**

וכן לאורך גיסא, אם רואה האדם שהצלח במשהו. הוא רצה לבנות שולחן, מה עשה? הלך וקנה עצים, נטל כלי עבודה בידו ולא חלף זמן רב עד שיצא מתחת ידיו שולחן בנוי לתלפיות. לא ילך עתה ויתגאה בפני חבריו - "ראו נא כי ידי זהב לי", אלא יזכור שהקב"ה נתן לו הכוח לעשות מה שעשה. ועל זה באה אזהרת התורה (דברים ת, ז-ח): ואמרת בלבבך כוחי ועצמי ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלוהיך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל.

החיוב לזכור כי ה' עושה את כל אלה אינו חיוב שמקורו בספרי החסידות דווקא, אלא הוא נובע מהפירוש האמיתי בפסוק "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" ונוגע לכל פרט ופרט בחיי האדם, הן בהצלחותיו והן בכשלונותיו. ומתוך אמונה זו אנו מצהירים שלוש פעמים ביום שהקב"ה הוא זה שחונן אותנו בדעה בינה והשכל, וכל הרעיונות שעולים במוחנו ממנו הם; הוא זה שנותן לנו הכוח לחזור בתשובה; הוא זה ששולח לנו רפואה והוא זה ששולח לנו פרנסה, וכשאינו פרנסה אף זה ממנו הוא. ואמנם כתוצאה מכך, אם יראה האדם שחסר לו משהו, יפנה בתפילה להקב"ה שהכל תלוי בו.

ההסתרה שבתוך ההסתרה

והנה בספרים הקדושים מבואר שעשרה מאמרותיו של הקב"ה בעת בריאת העולם, הם

מדור זה מיוחד דרך כלל לסוגיית הבטחון, אולם לכבוד פרשת בראשית נייחדו לסוגיית האמונה הבאה לפני סוגיית הבטחון, וכמו שכתב הרמב"ן (מאמר האמונה והבטחון) שהבטחון נמשך מן האמונה כפי שהפרי יוצא מן האילן. בשם ה' נעשה ונצליח ללמוד את יסודות האמונה כדבעי, כי הם נוגעים לנו הלכה למעשה עשרות פעמים ואפילו מאות פעמים מידי יום.

התורה מתחילה במילים "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" ובהמשך היא מתארת כיצד ברא הקב"ה כל אשר בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. והנה אנו יודעים שבריאה זו לא פעם אחת בלבד היתה, אלא היא נעשית בכל רגע, וכמו שאנו אומרים "המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית". הפעם הראשונה שנברא העולם היתה אמנם לפני ה' אלפים תשפ"ג שנה, אך מאז ואילך הקב"ה ממשיך ומהווה אותה בכל רגע ורגע. וזוהי ההבנה הפשוטה בשם ההוי"ה של הקב"ה, שהקב"ה מהווה את העולם בכל רגע ורגע.

עוד איתא במדרש תהלים על הפסוק (תהלים קיט, פט) לעולם ה' דברך נצב בשמים: אמר הקב"ה: על מה השמים עומדים? על אותו דבר שאמרתיו יהי רקיע בתוך המים וגו' ויהי כן... ובאותו הדבר שברא אותן, בו הם עומדים לעולם, לכך נאמר לעולם ה' דברך נצב בשמים.

מבואר מדברי המדרש שכל הברואים מתהווים בכל רגע בכוח מאמרו של הקב"ה בעת בריאת העולם, וכן איתא בכל הספרים שכל המאכלים מקבלים את חיותם ממאמרו של הקב"ה "תדשא הארץ דשא" "שירצו המים" וגו', ואח"כ כשהאדם אוכל אותם, נכנסת בו חיות זו ומחייהו, כי אילו היו המאכלים דברים גשמיים בעלמא, לא היה האדם מקבל חיות על-ידי אכילתם.

הוא בורא ומנהיג לכל הברואים

זהו היסוד שעלינו להוציא מן התורה שעה שאנו חוזרים אל ראשיתה, בטרם אנו באים אפילו לעיין בפירוש רש"י, כי יסוד זה מעקרי הדת היהודית הוא. ומטעם זה העמידו הנשר הגדול הרמב"ם ז"ל ראשון ל"ג עיקרי האמונה. וכך אנו אומרים: "אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים", כי אם לא יבין האדם.

הוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים

והנה יותר ממה שדבר זה נוגע לנו לענין ההסתכלות על הדברים שהם חוצה לנו, כגון על השולחן הניצב לידנו, שנבין שהקב"ה מחייה אותנו בכל רגע ואם יפסיק להחיותו, יחזור לתוהו, הוא נוגע לענין ההסתכלות על מאות הדברים והמאורעות שפוקדים אותנו מדי יום ביומו,

אלה שהסתירו את אלוקותו יתברך. ולדוגמא: קודם שאמר הקב"ה "יהי רקיע בתוך המים", היה הדבר ניכר שהקב"ה מחיה את כל, וכיון שאמר "יהי רקיע בתוך המים" ונשאר הרקיע לעמוד קפוי למעלה, נסתר הדבר מן העין, כך שכאשר נברא האדם ביום השישי, לא ראה אז את אלוקותו יתברך גלויה כל-כך כפי שהיה יכול לראותה אלמלא קפא הרקיע.

משל למה הדבר דומה, להצגה, בה נדמה לקהל הצופה מן הספסלים שהשלג היורד מלמעלה כמו כל שאר הדברים המתחוללים על ה'במה' אמיתיים, אך אלו שנמצאים מאחורי הקלעים ויודעים איך מכינים את כל אלה, יודעים היטב שכל מה שנראה על הבמה, אחיות עיניים הוא ואין בו שום דבר אמיתי.

כך העולם, עד שלא נעמד העולם על מתכונתו במאמרו של הקב"ה, היה הדבר גלוי שהקב"ה מחיה את הכל, אך כיון שנברא האדם בעולם מושלם אשר כל פרט ופרט עומד בו על מכונו ועל מקומו ועושה ככל אשר נצטוו, נדמה לו שכולם נעשו ופועלים מאליהם, עד שצריכים כעת לבוא ולספר לו שהקב"ה מחיה ומהווה אותם. הרי האמת היא שהקב"ה מושך את ידיהם ואת רגליהם של כל הסובבים אותנו בחוטים בלתי נראים כפי רצונו, אך לנו קשה להסתכל על העולם באופן זה מפני שהקב"ה הכניס אותנו בעולם מושלם, ומדוע עשה כן? כי זה היה רצונו לצורך קיום תכלית בריאתו שנחיה בעולם שהאמת בו מוסתרת ויש להתייגע כדי לגלותה.

זהו מה שאמר התנא (אבות פ"ה מ"א): "בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות? אלא... ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות". רוצה לומר מפני כך הסתיר את אלוקותו מעיני הבריות עשר פעמים, הסתרה שבתוך הסתרה שבתוך הסתרה, כדי להרבות שכרם של הצדיקים אשר אפילו במקום הסתרה כזה הם חיים חיי אמונה.

תכלית בריאת העולם

לסיכום: זו היתה תכלית בריאת העולם, שיחיה האדם בעולם שבו הכל נראה כמתנהג מאליו, ויתייגע בה לגלות את אלוקותו יותר ויותר על-ידי שיזכיר לעצמו בכל עת מצוא וישנן ללא הרף שהקב"ה מנהיג לכל הברואים ועושה ויעשה לכל המעשים.

ואכן דבר זה מעמיד בפני האדם נסיון על כל צעד ושעל, וכבר יתכן שיתגבר האדם עשר פעמים כאשר יותר על תשוקות חזקות להשיג דברים מסוימים בראותו שמן השמים אין חפצים בכך, או כאשר יבלום את פיו בשעה שאחרים פוגעים בו וברכושו מתוך אמונה שהקב"ה עושה ומעשה את הכל, ובפעם האחת עשרה יפול. כי מאחר שדבר זה הוא תכלית הבריאה, הוא מלווה את האדם בכל ימות חייו, ואין רגע אחד שיוכל להירגע בענין זה.

וזהו תפקידנו בעולמינו!

אמונה וביטחון במשנת הרה"ק מרוז'ין ז"ע

מעשה

לפנינו מעשה שסיפר הרה"ק מסאדיגורה ז"ע א"א (הובא גם בספר "בינת ישראל" גראדיסק): יהודי אחד בשם ר' אליעזר מחודרוב, מחסידי רוז'ין, עסק במכירת עורות לעשיית מעילים. נהג היה לקנותם בזול ולמכרם במשך החורף, ואז הכניס סכום גדול שהספיק לו למחירתו גם עבור ימות הקיץ.

פעם בא להתברך אצל הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין ז"ע א"א (נסתלק לפני מרומים ביום ג' חשוון ה'תר"א), פתח הרה"ק וסיפר: מעשה ביהודי שעסק במכירת עורות לצורך עשיית מעילים. פעם לא היה חורף קר והגשמים היו מועטים ובאין דורש למעילים, לא הצליח היהודי זה לא הצליח למכור את עורותיו. חשש האיש פן לא יהיה לו איך לפרוע את חובותיו ויהפך לבעל חוב גדול. מה עשה האיש? עד היום היה לומד ארבע שעות קודם התפילה, לאחר מכן היה מתפלל בהתלהבות, לאחר התפילה היה אוכל פת שחרית ושוב היה מתיישב ללמוד, ורק לאחר הצהריים היה עוסק שעה או שתיים במכירת העורות. אך עתה בחששו שיהפך לבעל חוב, ויתר על סדרי לימודו כדי לחפש בחיפוש אחר חיפוש קונים לעורותיו. יצא האיש השכם בבוקר מפתח ביתו והנה בא גוי אחד כנגדו: "האתה זה מוכר העורות?" שאל. רצוני לקנות ממך עורות רבים. באותו רגע נכנס לו ליהודי הסוחר הרהור תשובה בלבו. אמר לעצמו: "מה?! ויתרתי לי על סדרי לימודי בשביל הפרנסה?! היתכן כדבר הזה?!" פנה אל הגוי ואמר: "אינני חפץ בעסקה זו". סבר הגוי שאין הוא מרוצה מן המחיר שהציע לו. הגביה את המחיר, אך הסוחר נשאר בסירובו. הגביה את המחיר עוד, ושוב נשאר הסוחר בסירובו. כראות הסוחר שהגוי אינו מרפה ממנו, הרים את רגליו וברח ממנו. הוא נכנס מיד לבית הכנסת והתחיל ללמוד כמימים ימימה. הפטיר הרה"ק את סיפורו ואמר: מסירות נפשו של האיש ללימוד התורה עוררה רעש גדול בשמים... חשקה נפשם של הנוכחים בחדרו של הרה"ק לדעת מה היה סופו של מעשה ומה עלה בגורלם של העורות. שאלו אותו: "ובכן, מה היה עם העורות?"

הבנה למעשה

הנתער הרה"ק ואמר: "שוטים! הלא אפילו הסוחר בעצמו לא רצה לדעת מה עלה בגורלם של העורות ואתם צריכים לדעת?!" (נתכוון בזה שהיקר שצריך להוציא מסיפור זה, הוא אמונתו החזקה של אותו חסיד, ולא מה שעלה בגורל העורות...)

מעשה

יהודי אחד אמר לבנו הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע א"א שיש לו דיבור קודש מאביו ז"ע א"א, ומסר אותו בפניו: כשחסיד מתעורר לנסוע אל הצדיק, הס"מ מיד מתחיל להערים עליו קשיים כדי למנוע אותו מכך. ומהיכן שואב החסיד את כוחו להתגבר על כל אותם קשיים?

הבנה למעשה

התשובה היא שברגע שמתעורר הרצון הראשון אצל החסיד לנסוע אל הצדיק, הצדיק מרגיש זאת ומנער את עצמו לצאת ולקבל את פניו, וזה מה שנותן לחסיד הכוח להתגבר על הקשיים שהערים עליו הס"מ.

כשמוע את דברי היהודי, אמר הרה"ק מטשארטקוב ז"ע א"א שיש למצוא לזה רמז בתורה: בפרשת בהעלותך נאמר (במדבר י, לא) שמש רבינו אמר ליתרו חותנו: אל נא תעזב אתנו כי על כן ידעת חתנתנו במדבר והיית לנו לעינים, ויש לפרש: על כן ידעת חנותנו במדבר - איך הצלחת להגיע אל מקום חנותנו במדבר, הלא הס"מ בוודאי נעמד לך בדרך למנוע אותך מלבוא אלינו. אין זה אלא מפני שהיית לנו לעינים - ברגע שהתעוררת לבוא אלינו, כבר עמדת לנו נגד עינינו וזה מה שנתן לך הכוח להגיע אלינו!

פעם בשמחת הכנסת ספר תורה רקד הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע א"א בתעצומות עוז עם הספר תורה בידי. לפתע התעורר החשש בלב אחד מן החסידים שהספר תורה כבד לו לצדיק, וניגש אליו בזריזות ליתלו ממנו. סירב הצדיק להעבירו לו והתבטא בהתבטאות מפליאה: "ס'דאכט זיך אז ס'איז שווער, אבער אז מ'האלט דאס פעסט, איז דאס זייער לייכט!" [- למביט מן הצד הוא נראה כבד, אך כשמחזיקים בו היטב, הוא קל מאוד].

נתכוון ללמד לקח לשומעי לקחו לענין קיום התורה, שהגם שהוא נראה קשה למביט בו מן הצד, כשמחזיקים בו היטב מבלי להרפות, מגלים עד מהרה שהוא קל מאוד.

וכבר אמרו כן חז"ל (ברכות מ, א) על הפסוק (שמות טו, כו): אם שמוע תשמע - אם שמוע בחדש תשמע בישן. כי באמת רק ההתחלות קשות, אך כיון שיעבור האדם את שלב ההתחלה, ייעשה לו הדבר קל מאוד.

הארון נושא את נושאו

הנה כשרואים אנשים מתמידים היושבים רכונים על ספרם בשעות הקטנות של הלילה, לילה אחרי לילה, נתקפים לפעמים תדהמה - מאין הם שואבים את כוחם? כמו כן כשרואים יהודים יראי שמים השומר על עיניהם בתכלית השמירה, סבורים לפעמים שהדבר הוא להם לעול כבד.

גילה לנו משה רבינו כי בעוד למביטים מן הצד נדמה שעבודת היראים קשה מנשוא, עד שמבקשים לצאת לעזרתם ולעוץ להם עצה להרפות קצת, לאלה שמצאים בפנים ומחזיקים היטב בתורת ה', אין בכך שום קושי, כי התורה מעניקה להם כוח לקיימה כפי שהארון היה נושא את נושאו.

הן כולנו זכינו בעת שרקדנו עם הספר תורה בידינו בשמחת תורה ובלבנו עלו צפו הרהורי תשובה כאשר אמרו - הלואי וזוכה להיות קשורים יותר לתורת ה'. אך מה נעשה וכעת אנו יוצאים מן הימים טובים המאירים ונכנסים אל הלילות החורפיים הארוכים ובלבנו החשש מקנן שהעבודה תהיה קשה מנשוא ולא נוכל לעשות מאומה כדי להתקשר יותר אל התורה הקדושה. אשר על כן נחוץ לנו מאוד, בפרט בעת כזאת, לזכור יסוד זה שקיבלנו מפי משה רבינו ע"ה, שככל שניכנס יותר אל העבודה הרוחנית, כך תוסף העבודה להיעשות קלה יותר ויותר.

סייעתא דשמיא

ובסיבת הדבר, הנה עלולים היינו להעלות בדעתנו שהיא רק טכנית, כי כל שהאדם נכנס יותר אל הענין, השגתו נעשית לו קלה יותר, וכפי שהוא גם בלימוד הרפואה ובשאר חכמות העולם, בתחילה קשה לימודן מפני שאין מכירים אפילו את מושגיהן, ועם הזמן הוא נעשה פשוט וקל יותר ויותר.

אולם הס מלומר שההקלה הבאה בעקבות העבודה הרוחנית נובעת מהענין הטכני בלבד. פשוט הדבר שהוא נובע מהסיוע שהוא מקבל מן השמים. כשהאדם מקבל על עצמו איזו קבלה, אם בסור מרע אם בעשה טוב, ומחזיק בה בכל כוחו למרות שכל ההתחלות קשות, הרי הוא מקשר את עצמו בברית איתנים עם הקב"ה, וממילא הקב"ה עושה לו סעד ומקל עליו את עבודתו.

אם שמוע בישן תשמע בחדש

הלא כן הבטיח הקב"ה: "יכלל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך". כאשר איש יהודי עושה שינוי לטובה ומחזיק בו בכל כוחו, הוא גורם בזה להשראת השכינה, ובמקום שיש השראת השכינה, שם יש ברכה והצלחה. אם שמוע בישן תשמע בחדש - הקבלות הקטנות הן אלה שממשיכות לאדם סיוע מן השמים לקיים את הקבלות הגדולות.

הנה בדרך כלל ימנע האדם מלקבל על עצמו קבלות באמרו: אם אקבל על עצמי קבלות קטנות הרי לא יועילו לי מאומה, כי מה ערכם לעומת העבודה הגדולה המוטלת עלי מצד עבודת ה', ואם אקבל עלי קבלות גדולות, איך אוכל לעמוד בהן... אכן זהו הסוד: לקבלות הקטנות ישנה השפעה עצומה, כי על ידיהן מוכיח האדם שהוא משעבד את עצמו להקב"ה, וכיון שכן הקב"ה מסייע בעדו ופותח בעבורו שערים גדולים לעבודתו יתברך.

בראשית... התחלה חדשה...

מבחר שיעורים בהירים ונהירים בעניני התורה, האמונה והמצוות ישלבו שליבתם עמך בסולם העולה בית א-ל לקראת השנה החדשה

US - 718.686.830

אר"י - 072.2577726

UK - 033.3366.1511

לתרומות והנחות שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות ישירות למכון 'בינה' בדוא"ר info@machonhavinaini.com

לקבלת תליון בקביעות וכן להצטרף והארות בכל עניני הגילוי ניתן לפנות למכון 'בינה הגיגי' דוא"ר a6263@gmail.com

800 גליונות

לכבוד ולזכר הרה"ק רבי ברוך מסערט ויז'ניץ בהרה"ק רבי ישראל ז"ע א"א

ב' מר - חשוון תשכ"ד הונצח ע"י ידידינו הר"ר נפתלי ברמן שליט"א

800 גליונות

נתרמו ע"י ידידינו הרוצה בעילום שמו שליט"א

לכבוד ולזכר הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה מריבניץ ז"ע ולזכות לקרבת השם באמת!

1000 גליונות

לע"נ הרה"ח רבי משה אהרן בהרה"ח רבי יואל בוקשפן ז"ל

נלב"ע כ"ח תשרי תשמ"ז הונצח ע"י המשפחה